

Valtuustoaloite: turvallisen tilan periaatteet

Kunnanhallitus 11.08.2025 § 250
100/01.04.01/2025

Päätösesitys

Kunnanhallitus päättää:

- 1) Hyväksyä turvallisemman tilan periaatteet kunnan ohjeelliseksi toimintatavaksi
- 2) Ottaa turvallisemman tilan periaatteet huomioon kuntastrategiassa ja eri ohjeissa asiaankuuluvalla tavalla
- 3) Velvoittaa kunnan johtoryhmää huolehtimaan siitä, että periaatteet otetaan käyttöön osana kunnan viestintää ja toimintakäytäntöjä
- 4) Toteuttaa henkilöstölle ja luottamushenkilöille perehdytys periaatteista vuoden 2025 aikana
- 5) Laatia visuaalinen ja selkokielen versio periaatteista sekä varmistaa niiden näkyvyys kunnan tiloissa ja tapahtumissa
- 6) Nimeää kunnanjohtajan vastuushenkilöksi, johon voi olla yhteydessä epäasiallisen kohtelun tilanteissa.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

Käsittely

Perustelut

Kunnanhallitus on 15.2.2024 (§ 57) hyväksynyt vetoomuksen epäasiallisen kohtelun ehkäisemiseksi. Nyt esitettävät turvallisemman tilan periaatteet ovat tämän päätöksen ja kuntastrategian arvojen (yhteisöllisyys, sydämellisyys, vastuullisuus) luonnollinen jatkumo. Periaatteet konkretisoivat yhteisesti sovittua toimintakulttuuria ja antavat käytännön työkalut hyvän vuorovaikutuksen ja turvallisen ilmapiirin varmistamiseen kunnan eri toimintaympäristöissä.

Turvallisemman tilan periaatteet ovat toimintatapa, jonka tavoitteena on edistää toisia kunnioittavaa ja avoimuuteen perustuvaa vuorovaikutusta. Käytännössä periaatteet tarkoittavat, että kaikilla on mahdollisuus toimia kunnan tiloissa ja tapahtumissa ilman syrjintää, vähättelyä tai pelkoa. Tämä koskee sekä kuntalaisia, henkilöstöä, luottamushenkilöitä että yhteistyökumppaneita.

Suomalaisessa työelämässä psykologisen turvallisuuden merkitys on saanut vakiintuneen aseman erityisesti asiantuntijaorganisaatioissa ja julkishallinnossa. Työterveyslaitoksen ja Tilastokeskuksen tutkimusten mukaan psykologisesti turvallinen työilmapiiri lisää henkilöstön motivaatiota, luottamusta, ideointia ja sitoutumista. Esimerkiksi Työterveyslaitoksen Yhteensattumia-hankkeessa (TTL 2021) todetaan, että avoimuuteen perustuva vuorovaikutus tukee organisaatioiden uudistumiskykyä ja hyvinvointia.

Myös Euroopan unionin raportit ja kansainväliset vertailututkimukset (esim. OECD, BCG) korostavat psykologisen turvallisuuden vaikutuksia työhyvinvointiin ja osallistavaan hallintoon. Kuntaliiton omat turvallisemman tilan periaatteet perustuvat näihin samoihin arvoihin: yhdenvertaisuus, kunnioitus ja rakentava vuorovaikutus.

Pelkosenniemen kaltaisessa pienessä kunnassa, jossa yhteisöt ovat tiiviitä ja vuorovaikutus suoraa, on erityisen tärkeää vahvistaa luottamusta,

avoimuutta ja osallisuutta. Turvallisemman tilan periaatteet voivat edistää myös kuntalaisten osallistumista ja luoda pohjaa rakentavalle keskustelukulttuurille.

Turvallisemman tilan periaatteet Pelkosenniemellä:

1. Kunnioita toisia: Jokaisella on oikeus tulla kohdelluksi kunnioittavasti riippumatta taustasta, sukupuolesta, iästä, vakaumuksesta tai mielipiteestä.
2. Anna tilaa: Kuuntele muita, älä keskeytä, ja huomioi kaikkien oikeus osallistua.
3. Puhu asiallisesti: Vältä loukkaavaa, syrjivää tai alentavaa puhetta. Käytä rakentavaa ja selkeää kieltä.
4. Puutu epäasialliseen käytökseen: Jokaisella on oikeus ja vastuu huomauttaa epäasiallisesta käytöksestä tai pyytää siihen puuttumista.
5. Opi ja kehity: Myös virheistä opitaan. Tunnista, että oma toiminta voi tahattomasti loukata toista, ja ole valmis tarkastelemaan omaa käyttäytymistäsi.

Turvallisemman tilan periaatteiden toteutus:

a) Viestintä ja koulutus

- Periaatteet julkaistaan kunnan verkkosivuilla, tiloissa ja tapahtumakutsuissa
- Järjestetään infotilaisuuksia henkilöstölle ja luottamushenkilöille
- Laaditaan selkeä esite tai juliste periaatteista

b) Soveltaminen

- Periaatteet liitetään kunnan yleisiin tilaisuuksiin, kokouskäytäntöihin ja työyhteisöjen toimintatapoihin
- Nimetään vastuuhenkilö, johon voi olla yhteydessä epäasiallisen kohtelun tilanteissa

c) Seuranta

- Toteutusta arvioidaan osana henkilöstökyselyjä ja tapahtumien palautetta
- Periaatteita voidaan päivittää kokemusten ja palautteen perusteella

Valmistelija

vt. kunnanjohtaja

Esittelijä

vt. kunnanjohtaja

Tiedoksi

Heidi Karnaattu

Muutoksenhaku

Päätöksestä voi tehdä kuntalain 134 §:n mukaisen oikaisuvaatimuksen.